

Josef IMBACH, *Wunder. Eine existentielle Auslegung*, Echter Verlag, Würzburg 1995, 239 s.; ISBN 3-429-01675-4.

Książka J. IMBACHA, profesora teologii fundamentalnej na Papieskim Wydziale Teologii św. Bonawentury w Rzymie, stanowi zbiór rozważań głównie biblijno-egzystencjalnych o cudzie.

Studium IMBACHA składa się z dwóch części: *Wunderüberlieferungen in den Religionen* (s. 13-64) oraz *Wunderüberlieferungen im Neuen Testament*.

W części pierwszej Autor ukazuje różne relacje o cudach, szukając odpowiedzi na pytania, jaką rolę odegrały opowiadania o cudach w świecie antycznym, wielkich religiach oraz jakie rozumienie cudu w Biblii. Tworzą ją trzy zróżnicowane tematycznie jednostki. Pierwsza (s. 14-31) zawiera typologię przekazów o cudach, która ma być pomocną w wypracowaniu ogólnego pojęcia cudu. Teolog rzymski proponuje następujący podział cudów: uzdrowienia, egzorcyzmy, cuda uwierzytelniające boskie posłannictwo wybranej osoby, ratujące, obdarowujące. Autor nie rości sobie pretensji do wyłączności przedstawionego podziału. W proponowanym przez niego podziale cudów odnaleźć można podobieństwa do dosyć rozpowszechnionej w literaturze przedmiotu typologii G. THEIBENA (*Urchristliche Wundergeschichten*, Gütersloh 1973, s. 94-120). Druga jednostka stanowi przypomnienie wypracowanej na *Vaticanum I* nauki Kościoła o cudzie. Przy czym IMBACH nie ogranicza się tylko do odtworzenia nauki soborowej o cudzie, ale zamieszcza także krytyczne uwagi odnośnie do redukcji cudu do możliwości interwencji Boga w porządek przyrody (s. 35) oraz niebezpieczeństwa redukcji cudu jedynie do zdarzenia zewnętrznego.

² Por. H. WALDENFELS, *Offenbarung. Das Zweite Vatikanische Konzil auf dem Hintergrund der neueren Theologie*, München 1969, s. 250-252.

³ Por. KO 2 i 4.

nego. W trzeciej jednostce ukazuje biblijne rozumienie cudu, ujmując go w kategoriach znaku. Idąc za współczesną teologią biblijną cud ujmuje jako znak, który objawia Boga, Jego przymioty oraz posiada wymiar responsoryczny. W przypadku cudów Jezusa wyakcentowuje ich charakter uwierzytelniający, gdyż wskazują one na Jego boskie prerogatywy i posłannictwo. Gdy idzie o relację cudu do wiary, dla przyjęcia cudu potrzebna jest wiara albo co najmniej gotowość do niej. IMBACH nie wylicza wprost wszystkich wymiarów cudu, ale można je wyprowadzić na podstawie drugiej części jego rozważań. W podsumowaniu części pierwszej (s. 61-64) znajdują się krótkie rozważania natury dogmatycznej na temat rozumienia cudu w teologii, które w całości harmonizują z aktualnym jego rozumieniem w teologii fundametalnej.

Część druga znacznie obszerniejsza od pierwszej (s. 66-232) zawiera analizę ważnych teologicznie cudów Jezusa: chodzenie Jezusa po jeziorze (Mt 14,22-32), uzdrowienie w szabat (Mk 3,1-6), rozmnożenie chleba (Mk 6,30-44), uzdrowienie opętanego (Mk 5,1-20), uzdrowienie epileptyka (Mk 9,14-29), znak w Kanie Galilejskiej (J 2,1-12), uzdrowienie paralytyka (Mk 2,1-12), wskrzeszenie młodzieńca z Nain (Łk 7,11-17), uzdrowienie dziesięciu trędowatych (Łk 17,11-19), uzdrowienie niewidomego pod Jerychem (Mk 10,46-52). Prowadzona przez IMBACHA analiza cudów Jezusa zmierza do ukazania ich jako czynów wyzwalaających człowieka, które można podzielić na mówiące o wyzwoleniu *od* i *do*. Gdy idzie o wyzwolenie w znaczeniu negatywnym cuda wyzwalają człowieka od: strachu (s. 86), ciasno rozumianego prawa (s. 105), złego ducha (s. 148-149), zła (s. 152), grzechu (s. 179), choroby, cielesnej niedoskonałości (s. 204). Natomiast w znaczeniu pozytywnym cuda są wyzwoleniem człowieka do: samoprzyjęcia siebie wraz ze swoją ograniczonością, zawieszeniem pomiędzy pragnieniem świętości a skłonnością do grzechu (s. 118-120), wolności od wewnątrzświatowych zależności, które człowiek osiąga przez związanie się z Bogiem (s. 130-132), życia (s. 204), ukierunkowania życia na nowe tory (s. 222), naśladowania Chrystusa (s. 229).

Wartość prowadzonych przez IMBACHA analiz egzegetyczno-egzystencjalnych podnosi umiejętne ich ubogacanie przez dobór odpowiednich tekstów z literatury współczesnej (s. 36, 87-89, 144-146, 155, 160, 182, 185, 224). Ten zabieg tłumaczyć można charakterystycznymi dla tego Autora zamiłowaniem w pracy naukowej, której punkt ciężkości stanowią problemy z pogranicza literatury współczesnej i teologii. Formę tworzonych rozważań cechuje obrazowość, dynamika. Całość jest napisana językiem bardzo zrozumiałym. Książka IMBACHA nie tylko przybliżyła nam religijne przesłanie nowotestamentalnych relacji o cudach Jezusa, ale jest także zapoznaniem czytelnika z warsztatem pracy współczesnego egzegety. Teksty zawarte szczególnie w drugiej części stanowią przedmiot medytacji nad znaczeniem ewangelijnych relacji o cudach dla życia współczesnego człowieka. Pomoc w przyswojeniu sobie niektórych fachowych terminów teologicznych stanowi mały słownik zamieszczony na końcu pracy.